

Dialog byl natočen ve čtvrtek 16. března 2016 odpoledne v pracovně Jana Pirka, IKEM, Vídeňská 1958 / 9, Praha 4 - Krč.

MS: *Pane profesore, rád bych se zeptal, co si spojujete s Evropou? Jaké máte asociace?*

JP: S Evropou si spojuji kolébku naší civilizace - vzpomeňte na renesanci, baroko, klasicismus! I přes různé peripetie jsme součástí Evropy, i když k současné transformaci Evropské unie jsem velmi skeptický a hluboce s ní nesouhlasím.

MS: *Když cestujete po Evropě, případně opouštíte její hranice, tážete se po její definici? Zanechává ve vás toto slovo zásadní úvahy, které souvisí s člověkem?*

JP: S člověkem ani ne. Současná Evropa a dění v ní ve mně vzbuzuje velké obavy, že tak, jako každá civilizace - s výjimkou Číny - vznikla, byla na svém vzestupu, byla na svém vrcholu, ale pak směřovala dolů a byla nahrazena jinou, životaschopnější civilizací. Mám obavu, že naše evropská civilizace je v sestupné fázi, i když na druhou stranu jiskřičku naděje ve mně vzbudil jeden můj dobrý známý, katolický kněz, který - když jsme tento problém probírali - mi říkal: „V klášterech křesťanství přežilo nájezdy všech barbarů. Tam naše civilizace zůstala a vzkřísila se.“ Snad úpadek nebude trvalý.

... Evropa a Čína ...

MS: *Zmínil jste Čínu. Právě ta byla velkou mocností, pak nastoupil věk Evropy ...*

JP: Právě - Čína je zvláštní civilizace, která vlastně 6 tisíc let žije ve svých hranicích. Nikdy nedělala výboje. Naopak se bránila okolnímu světu, čehož znakem je čínská zeď. Šest tisíc let žije Čína s takřka toutéž filozofií. Uvádí: „šli jsme nahoru, pak jsme šli dolů“ - a nyní jsou opět nahoře.

MS: *Není to náhodou kvůli tomu, že Číňané přecházejí spíše k západnímu způsobu životu, a proto expandují? Je tam půl miliardy lidí, kteří si „žijí“ v blahobytu, ovšem zároveň nespočetné chudáky v zemědělských oblastech.*

JP: Vždy tam někteří lidé žili v blahobytu, a proto váš poznatek není ničím novým. Poznal jsem, že i dnešní vláda má podobu „císařství“ - byť v moderním pojetí. Málokdo ví, co znamená čínská vlajka. Vím to, protože jsem na její význam cíleně zeptal.

MS: *Je na ní červená barva s jednou velkou hvězdou a čtyřmi malými hvězdičkami.*

JP: A co to vše znamená?

MS: *Značí to podřízenost komunistické ideologii. Vlajka Sovětského svazu nesla srp a kladivo.*

JP: V tamní filozofii má vše symboliku. Co znamená velká hvězda?

MS: *Nechám si napovědět.*

JP: Je to Komunistická strana Číny. Co jsou čtyři malé hvězdičky? Dobře víme, že Komunistická strana Sovětského svazu měla tři pilíře: dělníky, rolníky a pracující inteligenci. Oni však mají čtyři, a co znamená? Ta čtvrtá jsou owners - tedy kapitalisté. Komunistická Čína nemá s komunismem nic společného, ale je novým císařstvím. Zopakují - pilíře Komunistické strany Číny jsou: dělníci, rolníci, pracující inteligence a kapitalisté. Tak mi to řekla oficiální překladatelka. Když jsem se zeptal, zdali chodí k volbám, odpovídají: proč bychom chodili k volbám? Někdo chodí k volbám, ale my ne.

MS: *Pouze my jsme zkaženi demokratickými volbami a naší „pokrokovou“ civilizací.*

JP: My máme svou civilizaci, oni mají svou. Oni nechápou naši, my nechápeme jejich. Snažíme se jim říci, že mají žít podle naší civilizace, přičemž procento lidí v Číně nespokojených s vývojem je malé.

MS: *Čínští občané si neuvědomují otázku Tibetu?*

JP: Byl jsem v Nepálu i v Tibetu. Rozdíl v úrovni života je naprosto propastný ve prospěch Tibetu. Nebrání jim tam v praktikování svého způsobu života. Byl jsem ve slavném paláci v Lhase, viděl, jak tam poutníci obcházejí chrám po čtyřech na špalíčkách. Je tam však čisto, děti chodí do školy, nosí uniformy, s čímž hluboce souhlasím, ...

MS: *... protože se zajistí rovnost, byť západní civilizace zdůrazňuje pestrost.*

JP: Je tam čisto, teče tam voda, svítí tam elektřina. Jedte se podívat do Nepálu, kde na ulici prodávají rozporcované buvoly, kde můžete vidět i krev, voda neteče – a jedná se o „stejnou“ kulturu, byť na druhé straně Himalájí. Taková diktatura mně též nevyhovuje, ale jim nemusí vyhovovat náš styl.

... Manýry Západu a kontexty ...

MS: *Ano, západní civilizace má expanzivní povahu ...*

JP: Snažili jsme se vyvést demokracii do arabských zemí, a tam to nefunguje. Kdyby Čína povolila podobu demokracie, jako máme u nás, bude tam světová válka, jelikož se k moci dostanou bandité.

MS: *Vlastně varujete před manýry Západu – tedy Evropy.*

JP: Nevaruji – mně je civilizace vlastní, vyhovuje mi, nicméně varuji, abychom ji násilně neexportovali, jako tomu bylo v době křížáckých válek. Jistou paralelu nacházím v pozdním Římě. Naše civilizace – pokud s námi někdo nezatře – je na sestupu. Uvedu příklad: kancléřka Merkelová je dcera evangelického kněze a zažila Německou demokratickou republiku. Myslí si, že pomocí uprchlíků z třetích zemí pomůže ospravedlnit holocaust. Ten nemůže nikdy ospravedlnit, nemůžeme ho nikdy zapomenout, nemůžeme jim nikdy odpustit, ale musíme se s tím smířit a naučit se s nimi žít.

MS: *Závisí to na přístupu jednotlivce.*

JP: Víte, za našeho života jsme zažili tolik dramatických změn! V roce 1945 se odehrála velká pozemková reforma, v roce 1948 všichni přišli o všechno, v roce 1953 komunisté zlikvidovali církve. V roce 1953 proběhla měnová reforma, kdy všichni, včetně dělníků, přišli o vše během jednoho dopoledne. Pak přišel rok 1968. V jedné generaci jsme zažili skutečnost, že staleté hodnoty byly během jednoho dne zlikvidovány, a proto se v nás vypěstoval „pud preventivní opatrnosti“.

... Nedokonalosti vývoje ...

JP: Jsem překvapen, že tuto skutečnost si západní společnosti neuvědomují. Lidí z arabských zemí tam žije druhá generace, ale vůbec se nedokázali integrovat. Vytvořili ghetta, kde si chtějí žít po svém. Vezměte si Vietnamce. Oni se zde tak integrovali, že jejich děti na našich školách jsou nejlepšími studenty, nevytvářejí žádná ghetta, byť jsou mezi nimi také uličníci. Vidíme, že dvě generace imigrantů v ostatních zemích Evropy se nedokázaly integrovat a žít našim způsobem, a nyní do Evropy vezmeme další arabské obyvatelstvo? Stačí již jen to, že nepovažují ženu za rovnoprávného tvora – takoví lidé zde nemají dělat.

MS: *Evropa je založena na genderové rovnosti.*

JP: My sem necháme přijít několik milionů především mladých mužů, kteří uznávají, že muž může ženu zbít, když to uzná za vhodné. A my si nesmíme postavit křesťanský kostel v Saudské Arábii.

... Vhodnosti přizpůsobení ...

MS: *To znamená - lidem z třetího světa bychom měli říci: můžete zde být nanejvýš na návštěvě.*

JP: Můžete zde být, ale pod podmínkou, že se přizpůsobíte našemu stylu života. Uvádím legrační příklad. Když jsem přijel do Ameriky v roce 1983 učit se kardiologii, v té době se u nás nosily krepilonové kostkované ponožky. Američané se velmi chechtali, co to nosíme, protože všichni doktoři nosili černé ponožky. Já jsem si nakoupil černé ponožky, ...

MS: *... abyste nebyl „bílá vrána“.*

JP: Kardiologii jsem se chtěl naučit, chtěl jsem s nimi žít. Uvedl jsem legrační případ. Pokud někam jdu za lepším, jdu tam se vším všudy.

MS: *Pane profesore, měli bychom si též uvědomit, že západní civilizace někdy působí velice expanzivně. Vzpomněl jste na křížové války, ty byly vedeny i proti nám. Byli jsme v nemilosti pro myšlenkový proud, jenž vycházel z učení Jana Husa.*

JP: Ano, ale jednalo se o středověk. Ten je - zaplať Bůh - za námi. Měli bychom si uvědomit, že dříve měli islamisté pouze šavle, dnes mají i atomové zbraně.

... Život v Evropě a kontexty ...

MS: *Člověče, pokud chceš žít v Evropě, ...*

JP: ... jsi vítán, pokud máš zájem žít naším stylem.

MS: *Můžeš nám pomoci v těch profesích, v kterých se nám nedostává pracovníků.*

JP: Izrael přijme každého, kdo tam chce žít. Pokud člověk neumí řeč, byť by byl univerzitní profesor, musí začít dělat to, na co stačí - například zametat ulice, ...

MS: *... jako to činí Ukrajinci u nás, kteří přišli pro lepší výdělky.*

JP: Máme výborně uklizenou nemocnici - a to díky Ukrajincům. Tito lidé jsou zde vítáni.

MS: *Měli bychom říci: jsou vděční za pracovní příležitost.*

JP: Jsou nám mnohem bližší. Uprchlíci z Blízkého východu se ocitli v hrozných podmínkách v Řecku na pobřeží, a když jim řecká vláda nabídla lepší podmínky ve vnitrozemí, řekli, že tam nepůjdou. Jestliže jim jde o život, jestliže jim někdo nabídne něco lepšího, a oni toho nevyužijí, cosi je divné.

MS: *Někteří z nich jsou vypočítaví.*

JP: Lidé neutíkají před válkou, utíkají za lepším a ještě si vybírají.

MS: *Od nás lidé odcházeli do zahraničí během 41 let, ale ti se stali ...*

JP: ... integrální součástí západní společnosti. Zde máme příklad, že dvě generace Arabů, které žijí

ve Francii, ale i ve Švýcarsku, se vůbec nestarají, aby byli integrální součástí země, která jim poskytla azyl.

MS: *Stali se vředem, ...*

JP: ... spíše vytvořili enklávy, kam se původní obyvatelé Francie bojí vstoupit, kde platí zákon šaría. Ač prezidenta Miloše Zemana nepodporuji, líbí se mi jeho bonmot, že v zemi, kde dostanete pokutu, když chytáte ryby na černo, a pak do ní pustíte lidi bez ničeho, vládnou hlupáci.

MS: *Mělo to být jakési vymezení se vůči panu premiérovi Bohuslavu Sobotkovi.*

JP: Když pojedu v obci sedmdesátkou, policisté mi seberou řidičský průkaz, ...

MS: ... za předpokladu, že vás uvidí.

JP: Ano, ale tito lidé nemají doklady, nevíme, kdo jsou, a říkáme: pojdte, jste vítáni.

MS: *Toto gesto udělala paní Angela Merkelová.*

JP: Rozumím jí, je dcera kněze.

MS: *Sekundoval jí prezident Joachim Gauck. Když jsem na toto téma hovořil s panem profesorem Jacquesem Rupnikem, tvrdil: přijetí uprchlíků je výraz solidarity, výraz lidských práv. Lidé, kteří jsou ohroženi na životech a nemají uplatnění ve své zemi, odcházejí třeba do Evropy.*

JP: Na druhou stranu: kde uprchlíci vzali tisíce dolarů na to, aby je pašeráci převezli do Evropy?

MS: *Jedno vysvětlení je, že peníze měli jako „poslední“ záchranu.*

JP: Ptejme se: proč nejdou do ostatních arabských zemí, které žijí v takovém blahobytu, proč nejdou do Spojených arabských emirátů, proč nejdou do Saudské Arábie, které vyznávají stejnou filozofii jako oni?

MS: *Měl jsem možnost hovořit s jednou paní doktorkou působící ve Švýcarsku, která poukazovala na nedokonalou integraci, na vyčleňování komunity v této bohaté zemi. Mluvil jsem ale i s jednou matematickou - Češkou, jež tíhne k islámu a tvrdila, že prý migranti mají zkreslené informace.*

JP: Nemají zkreslené informace. Z mého pohledu mají dost dobré informace. Bylo jim opakováno: budete se mít dobře. Uprchlíci sami dostávají 1500 euro na osobu, proč by něco dělali? Nikdo si neuvědomuje, že to nejhezčí, co v životě máme, je mít děti. Evropané - bohužel - těch dětí mnoho nemají. Jestli těchto lidí přijde milion, za 10 let jich bude třeba pětinasobek, protože proč by neměli čtyři - pět dětí, když jim to země bude platit?

MS: *Vezměme si, že Německo mělo mnoho gastarbeiterů - a to z Turecka.*

JP: Jednalo se a jedná o Turky, lidi z východoevropských zemí, o lidi, kteří pracovali a pracují.

MS: *Předpokládáte, že noví příchozí nebudou práci nakloněni?*

JP: Máme příklad - lidé stejného náboženského vyznání, stejné kultury jsou na Západě dvě generace, a nic nedělají. Vytvořili ghetta, kde platí jejich zákon, ...

MS: ... nejsou vděční. Jste přesvědčen, že do Evropy patří pouze lidé se stejnou „krevní skupinou“?

JP: Ne, pokud nás převálcují, budeme zde mít muslimskou Evropu na dalších 100, 200 let. Ženy budou chodit zahalené, nebudou smět řídit automobily. Vlastně jsme si to zavinili sami, vidím to v tom, jak jsme je vítali a říkali: přijďte, i pro nás to bude velmi dobré.

MS: *Určitou roli hraje skutečnost, že lidé, kteří v Evropě žijí, nejsou ochotni se obětovat. Evropská unie se odvolává na křesťansko-židovské základy, ale chybí jí jasné činy. Péče o děti se „nevyplatí“.*

JP: Dotýkáme se degenerace. Mám obavu, že společnost je na šikmé ploše: nechceme pracovat, chceme se pouze bavit. Vezměte si hazardní hry, nebo jak někdo může pořádat automobilové závody, kde se vědomě nedodržují předpisy, a policisté to nezastaví? Přitom máme zákony, na nichž jsme se domluvili. Proč dělat „slávu“ z toho, že vědomě porušíme dopravní předpisy?

MS: *Ano, dotýkáme se moudrého přísloví: „Zachovej řád a řád zachová tebe.“ Pokud člověk nebude žít v harmonii, pohřbí nejen sebe, ale i okolí.*

JP: Vracíme se k začátku, kdy jsem říkal: „Bohužel naše atlantická civilizace je v sestupné fázi své existence, což mě mrzí. Naděje, že by se stav mohl změnit, však existuje.

... Paradoxy života ...

MS: *Není to také způsobeno tím, že člověk povýšil sám sebe na Pána Boha? Horizont uvažování se redukoval a ve svém horizontálním projektu života člověk nemá vertikálu?*

JP: Netroufám si tvrdit, ale máme zde další příklad: vedení Evropského parlamentu se často stěhuje, zřejmě kvůli ješitnosti Francouzů (více na [strance idNES.cz](http://strance.idnes.cz)). Jen si vezměte, jak je transport náročný. Právě to nemůže rozumně myslící civilizace dělat. Může to udělat civilizace, která neví, „co dělat roupama“, a je na sestupu.

MS: *Podle vás – měl projekt Evropské unie opodstatnění?*

JP: Má jej stále.

MS: *Máme zde mír ...*

JP: Tázali se mě, zdali si myslím, jestli nebude válka. Ne nebude, protože už je. Ano, jedná se o partyzánskou válku. Jak jinak nazvat věci, když někdo s autem přijede na tržiště a nechá jej explodovat, nebo vletí do restaurace a postřílí tam lidi. Je to diverzantská, partyzánská válka.

MS: *Možná je vývoj takový kvůli tomu, že lidé zapomněli, co se svým životem, nejsou ukotveni ...*

JP: Společnost potřebuje, aby lidé pracovali, ovšem oni říkají: jsme frustrováni, že nepracujeme, ale nepracují proto, že jsou uzavřeni ve své komunitě. Domnívám se, že gastarbeitery bychom nepotřebovali, kdyby domácí lidé pracovali.

MS: *Bojí se práce?*

JP: Oni se přece stali občany toho státu.

... K vymezení Evropy a Evropské unie ...

MS: *Dobrá, pane profesore, přešel bych k obecnému tématu. Rozlišujete mezi Evropou a Evropskou unií? Kde podle vás končí?*

JP: Z počátku to bylo kvůli uhlí, ...

MS: ... oceli, pak pro kontrolu atomové energie.

JP: Jsem přesvědčen, že je dobré, když je realizován integrační projekt Evropské unie, že je víceméně jednotná měna, a proto když pojedu do Francie na lyže, nemusím mít německé marky, rakouské šilinky, francouzské, švýcarské franky. Také nemusím žádat o vízum, nemusím stát fronty na velvyslanectví, kdekoliv v Evropě mohu jít pracovat. Též odpadly celní bariéry. Z mého pohledu jde o ohromné věci.

MS: Na Evropskou unii se můžeme podívat jako na člověka. Sama Evropa bývala zobrazována jako urozená dáma.

JP: Hlavní nedostatky vidím ve zbytečné administrativě, jež se dá vidět na stěhování evropských institucí, při určování, jak má být široká silnice, aby v ní mohl být přechod, a dvoupruhové silnice se zúží na jeden pruh. Dále jsou zbytečné otázky, kolik smíme mít na Moravě vinic, jak dlouhá, případně zahnutá má být okurka aj. Mně se taková nařízení jeví jako nesmyslná.

MS: Je vidět, že někdo se tím zabývá, aby „využil“ čas svého života.

JP: Ano, ale úplně zbytečně.

MS: Jste přesvědčen, že organismus, aby fungoval, musí mít zdravé části? Domníváte se, že je vhodné, aby nemocné části byly součástí evropského organismu? Poukazují na země, jako je Španělsko, Portugalsko, Itálie, ale hlavně Řecko, jež bylo do společenství přijato „díky“ podvodům, kterých se dopouštělo.

JP: Je to špatně, Řecko dluh nesplatí. Na druhou stranu - tím že mají euro, Volkswagen tam může „dobře“ prodávat své automobily. Jsem přesvědčen, že země s propastným ekonomickým rozdílem, jako je Řecko, případně Česko, nemohou mít společnou měnu.

MS: Nejsme na tom snad jako Řecko.

JP: Jednotná měna by měla být v zemích, které jsou srovnatelné, jako je Německo, Velká Británie, Francie - celá západní Evropa.

MS: Je ideální snít o jednotě, nicméně bychom si měli přiznat, že Evropa je založena na různosti. Pokud vznikají disonance, možná je lepší, když země nejsou úzce propojeny.

JP: Ano, ve Spojených státech amerických máte jednu řeč, ...

MS: ... je tam vysoká mobilita práce, ...

JP: ... kromě indiánů jsou všichni cizinci. Oni jsou na to hrdí: ano, pocházíme ze Švýcarska, moji předkové byli z Čech.

MS: V Evropě cosi podobného považujete za nemožné?

JP: Ano, do této míry je to nemožné, poněvadž cesta ke kulturní diverzitě byla dlouhá a postupná. Neznamená to, že pokud by tomu vládli rozumní lidé, projekt by se nepodařil. Měly by se asi respektovat místní zvyklosti.

... Mírná skepse ...

MS: Naslouchám-li vám, zastáváte v jistých ohledech postoj Václava Klause, jenž se k evropskému

projektu staví skepticky, byť například podporujete společnou evropskou měnu, jež musí být postavena na racionálních hospodářských základech. Jen se podívejme, co bylo utvořeno za dvacet let. Prostředí, kterého se přihláška týkala, se viditelně proměnilo.

JP: Ano, skepse je spojena s byrokracií, již se zabývají tisíce úředníků v bruselských institucích, pak i v národních státech. Uvedu protiklad: když se naši předkové rozhodli postavit petřínskou rozhlednu, během několika měsíců stála.

MS: *Psal se rok 1891 a v Čechách byl mocnář.*

JP: Rozhledna stojí do současnosti. Pokud bychom se dnes rozhodli stavět rozhlednu na Petříně, pět let bude trvat diskuse o tom, zdali ji tam chceme, či ne. Výběr projektanta by trval další dva roky. V tom spatřuji degeneraci.

MS: *Zde chybí leadership!*

JP: Změny vidím na medicíně. Musíme podstupovat takzvané akreditace, reakreditace. Byrokraty vůbec nezajímá, zdali jsou pacienti dobře odoperovaní, jestli jsou spokojení, jestli jsou sestry usměvavé. Jen musíme mít vše vyplněno. Mám hypotézu: kdybychom do dokumentu napsali, že v každém pokoji může běhat 20 myší, splníme podmínky. Nám například vytkli, že v popisu operace nemáme napsáno, že se operuje sterilními nástroji. Je to taková „hovadina“, že člověk nevěří svým očím. Před 150 lety profesor Ignác Filip Semmelweiss v Budapešti objevil příčinu horečky omladnic a od té doby celý svět operuje sterilními nástroji – a nám bylo vytknuto, že tento údaj neuvádíme.

MS: *Říkám si: jako chirurg byste aktivně působil skalpelem v Bruselu a v jiných evropských institucích.*

JP: Když jsem byl ve výboru Evropské společnosti pro srdeční chirurgii, jednalo se o otázkách atestací aj. s Evropskou komisí. Museli jsme se tam objednat a dostali jsme termín za čtvrt roku. Přijeli jsme tam, „blábolili“ jsme o ničem a řekli nám, že další jednání bude za čtvrt roku.

MS: *Vskutku škoda peněz!*

JP: Administrativa je neskutečná.

MS: *Na vašem příkladu vidíme, jak některé ideje degenerují.*

JP: Má obava je: naše civilizace je za zenitem. Ten byl v 19. století, počátkem 20. století. V tu dobu jsme byli motorem celého světa.

MS: *Je úpadek, přesto úředníci vymýšlejí „prorůstává“ opatření.*

JP: Dříve sestřička a lékař byli u pacientů. Když jdu na oddělení, všichni sedí u počítače, poněvadž jsou nuceni vše vykazovat. Sestry se dříve chovaly jako dcery pacientů. Když zde byla starší paní delší dobu, umyly a nabarvily jí hlavu, pečovaly o pacienta. Dnes musí sedět, vypisovat archy papírů, které pak musí vytisknout.

MS: *Vidíte, vytvořili jsme si systém, který nám měl pomáhat, a nakonec jsme se stali jeho otroky. Evropskou civilizaci ...*

JP: ... je třeba uchopit a řádně s ní zatřást!

MS: *Inu, pobídka pro Brusel a i naše reprezentanty. Děkuji vám za podnětná slova.*